

Saxifraga callosa

Foto: Harrie de Vries

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Saxifraga* is afgeleid van de Latijnse woorden *saxum* (rots, steen) en *frangere* (breken), wat letterlijk 'steenbreker' betekent. Dit verwijst naar het vermogen van de plant om in rotsspleten te groeien en, in de volksgeneeskunde, naar het vermeende gebruik tegen nierstenen. De soortnaam *callosa* komt van het Latijnse *callosus* en betekent 'met dikke huid' of 'eeltig', wat een verwijzing is naar de stevige, vaak leerachtige bladeren van deze soort. De Nederlandse naam is Steenbreek, en de plant behoort tot de 'zilversteenbreek'-groep vanwege de typische kalkafscheidingen.

Taxonomie

Saxifraga callosa behoort tot de sectie *Ligulatae* van het geslacht *Saxifraga*, vaak aangeduid als de zilversteenbreekgroep. De soort wordt opgedeeld in subsoorten. De taxonomie is als volgt:

- Rijk: Plantae
- Orde: Saxifragales
- Familie: Saxifragaceae
- Geslacht: *Saxifraga*
- Soort: *Saxifraga callosa* Sm.

Synoniemen

Saxifraga callosa is een polymorfe soort met enkele geaccepteerde subsoorten en variëteiten. Een veelgebruikt synoniem dat vaak in de handel voorkomt is:

- *Saxifraga lantoskana* (dat vaak wordt gebruikt voor de variëteit *Saxifraga callosa* var. *lantoscana*)

Andere synoniemen zijn onder andere:

- *Saxifraga callosa* subsp. *catalaunica* (wordt soms als aparte soort *Saxifraga catalaunica* beschouwd)
- *Evaiezoa callosa* (Sm.) Raf.

Variëteiten en cultivars

Saxifraga callosa is populair in rotstuinen en er zijn dan ook diverse subsoorten en cultivars in omloop, meestal gewaardeerd om hun bloemkleur, bloeirijkheid of bladtekening. Enkele benoemde cultivars en variëteiten zijn:

- *Saxifraga callosa* 'Albertii' (ook wel 'Albida' of *S. callosa* var. *albertii* genoemd, met zuiver witte bloemen)
- *Saxifraga callosa* 'Superba' (grootbloemige of zeer rijke bloei)
- *Saxifraga callosa* 'Latonica'
- *Saxifraga callosa* 'Limelight'
- *Saxifraga callosa* subsp. *australis* (een geaccepteerde subsoort)
- *Saxifraga callosa* subsp. *callosa* var. *australis* 'Superba'
- *Saxifraga callosa* 'Winterfeuer'

Familie

Deze plant is lid van de *Saxifragaceae*, de Steenbreekfamilie.

Hoogte

Saxifraga callosa vormt dichte bladrozetten van slechts enkele centimeters hoog. De bloeiwijze, die uit een lange, stevige stengel bestaat, kan echter aanzienlijk hoger worden, vaak 30-50 cm.

Bloemkleur

De bloemen zijn over het algemeen zuiver wit. De stervormige bloemen staan in een losse, vaak overhangende pluim en zijn meestal bedekt met kleine rode of paarse stippen of vlekjes.

Bladkleur

De bladeren staan in een compact, groenblijvend rozet. Ze zijn smal, langwerpig en grijsgroen. De bladranden zijn karakteristiek bedekt met witte afscheidingen van kalkzouten, waardoor ze een zilverachtige of 'rijp'-achtige uitstraling hebben.

Bloeiperiode

De bloeitijd van *Saxifraga callosa* valt in de late lente en vroege zomer, doorgaans van mei tot en met juni, met een mogelijke uitloop in juli.

Standplaats

Als typische rotsplant vereist de plant een zonnige standplaats en een extreem goede drainage. De bodem moet matig voedselrijk, stenig en vooral kalkhoudend (neutraal tot basisch) zijn. Wintervocht is funest, vandaar de voorkeur voor verticale standplaatsen zoals in rotsspleten.

Herkomst

Saxifraga callosa is inheems in het berggebied van Zuid-Europa, met name in de zuidoostelijke Franse Alpen en de Apennijnen in Italië, inclusief Sardinië en Sicilië. Het groeit in het gematigde bioom.

Soort gewas

Het is een meerjarige, kussenvormende vaste plant of dwergstruik (*subshrub*), die altijd groen blijft (*evergreen*). De plant wordt gecategoriseerd als een rotsplant of alpine plant.

Vermeerderingswijze

De plant wordt meestal vermeerderd door zaad of door het scheuren van de bladrozetten (stekken), hoewel de rozetten na de bloei afsterven. Vermeerdering van de uitlopers is de gebruikelijke methode.

Klimaatzone

De soort is goed winterhard (tot min 25 graden Celsius), maar de winterhardheid hangt sterk af van de drainage. Bescherming tegen wintervocht is essentieel voor het overleven.

Insecten

De bloempluimen trekken bestuivende insecten aan, waaronder bijen en vlinders, hoewel de plant voornamelijk wordt gekweekt om zijn esthetische waarde in de rotsentuin.

Bronvermelding

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:793354-1>

<https://plantago.nl/plantindex/plant/BO/S/1/Saxifraga.html?pagina=7>

<https://www.tuinadvies.nl/plantengids/10460/saxifraga-callosa>

https://en.wikipedia.org/wiki/Saxifraga_callosa

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Saxifraga</i> (steenbreker), <i>callosa</i> (eeltig, met dikke huid).
Taxonomie	Rijk Plantae, Familie Saxifragaceae, Geslacht <i>Saxifraga</i> , Soort <i>Saxifraga callosa</i> .
Synoniemen	<i>Saxifraga lantoskana</i> , <i>Saxifraga callosa</i> subsp. <i>catalaunica</i> , <i>Evaiezoa callosa</i> .
Variëteiten en cultivars	<i>S. callosa</i> 'Albertii', 'Superba', 'Latonica', 'Limelight', subsp. <i>australis</i> , 'Winterfeuer'.
Familie	Saxifragaceae (Steenbreekfamilie)
Hoogte	Rozet 5 cm, bloemstengel 30- 50 cm.
Bloemkleur	Wit (vaak met rode of paarse stippen).
Bladkleur	Grijsgroen, smal, met zilverachtige kalkafscheiding langs de randen.
Bloeiperiode	Mei- juni (vroeg zomer).
Standplaats	Volle zon, kalkrijk, stenig, extreem goede drainage, vrij van wintervocht.
Herkomst	Zuid-Europa (Alpen, Apennijnen, inclusief Sardinië, Sicilië).
Soort gewas	Meerjarige, groenblijvende vaste plant/dwergstruik (rotsplant).
Vermeerderingswijze	Zaad of rozetstekken/uitlopers.
Klimaatzone	Goed winterhard, vereist bescherming tegen wintervocht.
Insecten	Trekt bestuivende insecten (bijen en vlinders).